

**CORBULA GIBBA (OLIVI, 1792) EN GIBBULA CINERARIA
(LINNAEUS, 1758) LEVEND IN ZEELAND**

door

R.G. Moolenbeek
(Zoölogisch Museum Amsterdam)

Elk jaar organiseert de fakulteit Biologie van de Universiteit van Amsterdam voor de eerstejaars studenten een tocht naar Zeeland om hen kennis te laten maken met het mariene milieu. De ochtend wordt meestal besteed aan het maken van een transekt (om de verschillen in flora en fauna aan te tonen tussen een geëxponeerde en een rustige zijde van een dijk), het middagdeel bestaat uit een vaartocht met een oesterkotter op de Grevelingen danwel de Oosterschelde.

Opvallend is dat de laatste jaren *Patella vulgata* goed vertegenwoordigd is op de rustige zijde van de dijk bij Neeltje Jans.

De vaartocht met de kotter van de Fa. A. Cornelisse & Zn op de Grevelingen of de Oosterschelde is natuurlijk het meest spectaculair. Diverse soorten zakpijpen (Tunicata), zeesterren, krabben en garnalen worden tezamen met diverse soorten weekdieren opgehaald met de trawl. Meestal wordt er gevist tussen de 2 en 7 meter. Op 29 mei 1997 werden in de Grevelingen naast levende fuikhorens (*Nassarius reticulatus*) ook enige levende exemplaren van de korfschelp *Corbula gibba* bovengedaald. Op 28 mei 1998 werd er wederom op de Grevelingen gevist.

Opvallend was ditmaal dat het aantal levende exemplaren van *Corbula gibba* enorm was toegenomen. Bij 1000en (diverse jaarklassen) waren zij in de trawl te vinden. Voor Raad (1998) komt hiermee een droom uit. In Het Zeepaard maakte hij in 1998 melding van een vers exemplaar van Schiermonnikoog en 2 dubletten van Breskens en sprak hij de hoop uit, dat er een opmars plaats zou vinden, zoals die momenteel bij de zoetwater korfmossels (*Corbicula* spp.) gaande is. Over het voorkomen van *Corbula gibba* in de Grevelingen wordt al diverse jaren gerapporteerd door het Centrum voor Estuariene en Mariene Oecologie (Brummelhuis et al., 1997). Opvallend waren ook weer de grote exemplaren van de Amerikaanse zwaardschede (*Ensis americanus* ook wel *E. directus* genoemd) waar lengtes tot 17.6 mm geen uitzondering zijn en het redelijk algemeen voorkomen van levende oesters (*Ostrea edulis*).

Op 4 juni 1999 werd de vaartocht gehouden op de Oosterschelde. Vanuit Yerseke tot 3 km uit de kust (noord) werd weer tussen de 3-6 m getrawld. Hier geen *Nassarius* en *Corbula*, wel enkele levende wulken (*Buccinum undatum*). Verder grote exemplaren van de Amerikaanse zwaardschede (maximaal 17.8 mm), zakpijpen, zee- en slangsterren en hiertussen, nauwelijks opvallend, levende exemplaren van de asgrauwe tolhoren *Gibbula cineraria*. In de verzameling Nederlandse mollusken van het Zoölogisch Museum Amsterdam een algemene soort voorzover het fossiel of aangevoerde exemplaren betreft. Omdat de kotter alweer op de terugreis was, concentreerde ik me het laatste kwartiertje op de aanwezigheid van deze soort. Totaal trof ik 6 levende exemplaren aan, in grootte variërend van 7-12 mm. Het leidt geen twijfel dat de soort algemeen levend in de Oosterschelde voorkomt. Wat de oorzaak hiervan is kan reden tot discussie zijn. Aangevoerd door oesterkwekers uit bijvoorbeeld Bretagne of een natuurlijke uitbreiding. Dit laatste lijkt geenszins onmogelijk, omdat 4 van de 6 exemplaren jong waren.

Summary

Corbula gibba is recorded in 1997 from Lake Grevelingen (province Zeeland) where it was very abundant in 1998. In June 1999 *Gibbula cineraria* has been found alive in the Oosterschelde.

Literatuur

- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans, 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1996. Yerseke. 43pp. (+ literatuurreferenties oudere rapporten).
- Raad, H. 1998. De Korfschelp (*Corbula gibba*) vers op het strand. Het Zeepaard, 58(4): 94-95.